

ماه پیروزی خون بر شمشیر

همه ما این جمله تاریخی امام خمینی(ره) را به یاد داریم که می‌فرمود: «محرم وصفر است که اسلام را زنده نگه داشته‌است».

امام دربارۀ محرم وصفر ویرپایی مراسم عزاداری امام حسین (ع) سخنان بسیاری را از زمان آغاز نهضت اسلامی در دهه ۴۰ تا آخرین روزهای زندگی‌شان بیان کرده‌اند. ایشان در جایی دیگر گفته‌اند: گریه کردن بر عزای امام حسین (ع)، زنده نگه‌داشتن نهضت و زنده نگه‌داشتن همین معنا که یک جمعیت کمی در مقابل یک امپراتوری بزرگ ایستاد، دستور است. اما چرا برپایی مراسم عزاداری سیدالشهدا(ع)، به زنده ماندن اسلام منجر می‌شود؟ شاید نخست باید این بیان را این‌گونه روشن‌تر و شفاف‌تر کرد که منظور امام(ره) از اسلام؛ همان چیزی بود که در سال‌های آخر زندگی‌شان از آن به‌عنوان «اسلام ناب محمدی» یاد می‌کردند. مشخصه اصلی این نوع اسلام، که در تقابل با «اسلام آمریکایی» قرار دارد، چیست؟ امام خود در سخنان و پیام‌های مختلف درباره این نوع از اسلام باها سخن گفته‌اند. از منظور امام خمینی (ره)، اسلام آل محمد، پویا و زنده است و به همه‌نیازهای بشر در طول تاریخ توجه دارد و برای همه‌نیازها و ابعاد وجودی انسان برنامه دارد. به همین دلیل دینی رهیانی، محصور در عبادتگاه‌ها و خلاصه‌شده در ارتباط معنوی انسان و خدا نیست، بلکه دارای برنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی بوده و یک مکتب مرفقی و کامل است که ریشه در قرآن و سنت دارد و باقیقه پویای شیعی می‌تواند به نیازهای زمانه پاسخ دهد. اسلام ناب محمدی، اسلامی سیاسی است که برای اداره کشور تحت قوانین شریعت برنامه عملی دارد و به هیچ‌وجه با اسلام سکولار سر سازش نداشته و نخواهد داشت.

این رویکرد به اسلام از یک طرف با اباحه‌گری و ضدیت با دین و خدا، سر سازش ندارد و از سوی دیگر با تحجر، خمودگی و قشری‌گری و ظاهرپینی مخالف است. به‌همین دلیل این اسلام نه اسلام نیمه‌تمام برخی است و نه اسلام تندروانه گروهی دیگر. وجه غالب و پررنگ چنین رویکردی به اسلام، عدالتخواهی و وضیت با هرگونه استثمارگری است. اسلام ناب محمدی نه در داخل سرزمین اسلامی با ظلم سرسازگاری دارد و نه نظام سلطه بین‌المللی را که از اساس ظالمانه است، منفعلانه می‌پذیرد. از نگاه امام خمینی، سیره انبیاء(ع) از آغاز این بوده است که در برابر قدرت‌های ظالم، ایستادگی کرده، حق محرومان و مستضعفان را زنده کنند. به همین دلیل بود که ایشان اعتقاد داشت انقلاب اسلامی، انقلاب کوخ‌نشینان و یابهرنگان استمدید در برابر کاخ‌نشینان چپاولگر است. با این تعاریف، معتقدان به اسلام ناب محمدی، هیچ‌گاه از مبارزه با ظلم و جنگ در برابر کفر، بازنمی‌ایستند و بهترین الگوی مبارزه با چپاولگران و دشمنان خدا، قیام حسینی است. همان زمانی که همه قدرت و توانایی‌ها در اختیار شاه بود و او از حمایت قدرت‌های جهان برخوردار بود، امام می‌گفت امام حسین(ع) به ما آموخته است که نباید از انبوهی سپاه دشمن و غلبه ظاهری کفر و جور هراسناک بود، بلکه باید به وظیفه الهی خود عمل کنیم. امام در همان دوران شاه، با توصیف محرم با تعبیر «ماه پیروزی خون بر شمشیر» به مقلدان و پیروان خود این نکته را یادآوری کرد که سرانجام همه قدرت‌های ظاهری، پول، ثروت و سلاح در برابر ایمان مردم و عشق‌شان به حسین (ع) پایدار نیست و به همین دلیل خود گفته بودند: «رمز پیروزی اسلام بر کفر جهانی را در این قرن که پانزدهم خرداد ۴۲ سرآغاز آن بود، در دوازدهم محرم حسینی جست‌وجو کنید که انقلاب اسلامی ایران، پرتوی از عاشورا و انقلاب عظیم الهی آن است.» و برای همین بود که به نظر امام، محرم وصفر، زنده‌کننده همیشگی اسلام است.

قرارداد سرگروهی فیلم‌های «مصائب شیرین ۲»، «در آغوش درخت»، «کارزار» و «ملاقات با جادوگر» ثبت شد. یازدهمین جلسه شورای صنفی نمایش روز یکشنبه ۱۷ تیر در خانه سینما تشکیل شد که بعد از بررسی درخواست‌ها و موارد مطرح شده، قرارداد سرگروهی چهار فیلم به ثبت رسید. فیلم‌هایی که قرارداد اکران شان ثبت شده و قرار است اکران شود، عبارت‌است از: مصائب شیرین ۲ به کارگردانی و تهیه‌کنندگی علیرضا داوودنژاد با پخش فیلمبران به سرگروهی

ثبت قرارداد

سرگروهی ۴ فیلم

سینما فرهنگ، در آغوش درخت به کارگردانی بابک خواجه‌پاشا و تهیه‌کنندگی محمدرضا مصباح با پخش بهمن سبز به سرگروهی پردیس آزادی، کارزار به کارگردانی شهرام اسدزاده و تهیه‌کنندگی سیدمحمد قاضی با پخش گویا فیلم به سرگروهی پردیس مگامال و آخرین فیلم ملاقات با جادوگر به کارگردانی حمید بهرامیان و تهیه‌کنندگی حمید اعتباریان با پخش فیلمبران به سرگروهی پردیس ایرانمال است. مصائب شیرین ۲، جزو آخرین بازی‌های

مرحوم رضا داوودنژاد است که در ایران و انگلستان فیلمبرداری شده. در آغوش درخت نیز درباره بحران پیچیده زندگی کیمیا و فرید است که ۱۲ سال از ازدواج‌شان می‌گذرد و اختلافات میان آنها، زندگی فرزندان شان را به هم می‌ریزد. کارزار نیز روایت پیچیده یک شبانه‌روز از زندگی فریبز و محبوبه است که یک حادثه آنها را سر راه اشکان و ندا قرار می‌دهد. کمدی ملاقات با جادوگر به نویسندگی امیرمهدی زوله که از سال ۱۳۹۸ در انتظار اکران است.

نگاهی اجمالی کرده‌ایم به تبیین فرهنگ عاشورا در فیلم‌های ایرانی

عاشورانگاری سینمای ایران

روز عاشورا، تلاش در به تصویر درآوردن مضامین و مفاهیم نهفته در فرامتن این حماسه را داشت. پس از این دو تجربه ماندگار، سیدداوود میرباقری توانست با مجموعه تلویزیونی «مختارنامه» در حافظه بصری ایرانیان روایت از متن و فرامتن از واقعه عاشورا را به یادگار بگذارد که از منظر خط داستانی، صریح‌ترین و مستقیم‌ترین روایت بصری از واقعه عاشورا در عرصه نمایشی ایران نیز محسوب می‌شود. همچنین «رستاخیز» ساخته احمدرضا درویش هم که نمایش عمومی آن با حواشی متعددی روبه‌رو شد هم در نوع خود تحسین‌برانگیز است. مستقیم از روز عاشورا است که به واسطه جانش‌هایی که تجربه کرد، هنوز نمی‌توان به‌درستی آن را مورد قضاوت قرار داد.

عاشورا از دریچه فیلمسازان معاصر

کارگردانان سینما و تلویزیون ایران تجربه‌های پراکنده دیگری نیز برای به‌تصویر درآوردن واقعه عاشورا داشته‌اند. این دسته از فیلم‌ها بیشتر آموزه‌های کلی عاشورا را مدنظر قرار داده‌اند. به عنوان نمونه فیلم سینمایی «خروج» ساخته ابراهیم حاتمی‌کیا که عاشورایی نیست اما ماجرا بر سر آب است و دوگانه کوفی و کربلایی در سفر قهرمان شکل می‌گیرد. با فیلم «موقعیت مهدی» که روی موضوع وفاداری تکیه کرده و می‌بینیم که شخصیت مهدی با کربی با الگو گرفتن از امام حسین (ع)، بدن برادر شهیدش را به عقب بازنمی‌گرداند. در همین فیلم نوجوانی را می‌بینیم که او هم با رفیقی که همچون برادرش است، طبق الگوبرگیزی از رابطه امام حسین(ع) و حضرت ابوالفضل(ع) ارتباط برقرار می‌کند اما به‌لحاظ درجات

دهم» به کارگردانی جمال شورجه برای ساخت فیلمی عاشورایی اقدام کرد که این فیلم در گیشه با بلیت ۲۰ تومانی، ۱۱ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان به ارمان آورد و مخاطبانی به تعداد ۲۳۵ هزار و ۶۹ نفر را به خود دید. فیلم «روز واقعه» به‌عنوان یکی از مهم‌ترین آثار سینمایی ایران با مضمون عاشورا، سال ۱۳۷۴ و در سیزدهمین دوره جشنواره فیلم فجر به نمایش درآمد و نامزد ۵ سیمرغ بلورین شد. این فیلم ۲۹۹ هزار مخاطب داشت و با بلیت ۶۵ تومانی به فروش بیش از ۲۶ میلیون تومانی رسید. زنده‌یاد کیومرث پوراحمد نیز «به خاطر هانیه» را با مضمون مرتبط با کرامات امام سوم شیعیان در سال ۱۳۷۴ ساخت و با بلیت ۶۵ تومانی و ۵۰ هزار

اسم فیلم	کارگردان	سال اکران	مجموع فروش	میزان مخاطب
پرواز در شب	رسول ملاقلی‌پور	۱۳۶۶	۱۱/۹	۱۱۴۸۰۰۰
شب دهم	جمال شورجه	۱۳۶۹	۱۱/۷	۷۳۵۳۰۰۰
روز واقعه	شهرام اسدی	۱۳۷۴	۲۶/۵	۳۱۰۰۰۰
دست‌های خالی	ابوالقاسم طالبی	۱۳۸۷	۲۱۰	۱۷۰۰۰۰

و ۵۰۰ مخاطب به فروش چهار میلیون تومانی دست یافت. «عصر روز دهم» ساخته مجتبی راعی نیز سال ۱۳۸۹ بر یک نفره راه خود دید و با بلیت ۳۰۰ تومانی و ۱۹ هزار و ۲۰۰ نامشاجی بیش از ۴۱ میلیون تومان به‌دست‌آورد. فریدون حسن پور نیز سال ۱۳۹۱ «من و زنبیا» را با قصه‌ای عاشورایی اکران کرد. این فیلم ۱۵۷ میلیون فروخت و ۴۵ هزار و ۵۰۰ مخاطب داشت. اثر دیگری که در این خصوص ساخته شده، «هیئات» ساخته‌های مقدم دوست، دانش آقاشایوش «روح... حجازی وهادی ناتجی در سال ۱۳۹۵ اکران شد و ۱۲۱ میلیون فروخت و توانست ۲۱ هزار و ۳۰۰ نامشاجر به خود جلب کند.

اسم فیلم	کارگردان	سال اکران	مجموع فروش	میزان مخاطب
پرواز در شب	رسول ملاقلی‌پور	۱۳۶۶	۱۱/۹	۱۱۴۸۰۰۰
شب دهم	جمال شورجه	۱۳۶۹	۱۱/۷	۷۳۵۳۰۰۰
روز واقعه	شهرام اسدی	۱۳۷۴	۲۶/۵	۳۱۰۰۰۰
دست‌های خالی	ابوالقاسم طالبی	۱۳۸۷	۲۱۰	۱۷۰۰۰۰

جزئیات اکران سینماها

در دهه اول محرم

براساس اعلام مؤسسه سینماشهر، با توجه به فرارسیدن ماه محرم و ایام عزاداری سالار شهیدان امام حسین (ع) فیلم‌های کم‌دی در دهه اول محرم اکران نخواهد شد.

از تاریخ ۲۰ تا ۲۸ تیر اکران فیلم‌های کم‌دی در تمامی سینماهای کشور متوقف می‌شود.

همچنین سینماها هم‌زمان با تاسوعا و عاشورای حسینی از ساعت ۱۷ روز یکشنبه ۲۴ تا سه‌شنبه ۲۶ تیر تعطیل خواهند بود. بنابراین، سینماها در روز پنجشنبه ۲۸ تیر مصادف با شهادت امام زین‌العابدین (ع) تعطیل خواهد بود.

گفتنی است، وضعیت فروش و مخاطبان ۲۰ فیلم در حال اکران شرایط امیدوارکننده‌ای تاکنون داشته است. در میان این فیلم‌ها «شور عاشقی» به کارگردانی داریوش باری از ۱۳ تیر و همچنین «نذر بی‌بی» به کارگردانی محمدکریمی که یک اثر مذهبی و دینی است به تازگی روی پرده سینما آمده.

هر دوی این فیلم‌ها حال و هوایی محرمی و عاشورایی دارد و هرکدام متناسب با قصه‌اش بخشی از این واقعه را با زبان تصویر برای مخاطبان بازگو می‌کند.

«لوپتو» به روسیه رسید

انیمیشن سینمایی «لوپتو» به کارگردانی عباس عسکری و تهیه‌کنندگی محمدحسین صادقی محصول مرکز انیمیشن سوره در بخش رقابتی جشنواره جهانی کاران روسیه حضور دارد. تبادل تجربه بین هنرمندان روسیه و کشورهای دیگر، نمایش بهترین فیلم‌های منتخب با تم مهربانی، ملع و انصاف، صرف‌نظر از مذهب نویسنده، معرفی دستاوردهای سینماگرانی که در راستای ترویج ارزش‌های معنوی و فرهنگی فیلم می‌سازند از اهداف این جشنواره است. بیستمین دوره این جشنواره از ۶ تا ۱۱ سپتامبر ۲۰۲۴ برابر با ۱۶ تا ۲۱ شهریور سال جاری در شهر کاران کشور روسیه با شعار «از گفت‌وگوی فرهنگ‌ها به فرهنگ گفت‌وگو» برگزار می‌شود.

نقد و رومانیای از کتاب

«جامعه‌شناسی سینما»

آیین رومانیای، نقد و بررسی کتاب «جامعه شناسی سینما» نوشته محمدرضا دلیر در شهرکتاب مرکزی برگزار شد. در این مراسم شواره کامرانی جامعه‌شناس، مسعود اطیابی کارگردان سینما و محمدرضا دلیر، نویسنده کتاب حضور داشته و سخنرانی

کردند. ابتدا کامرانی درباره کلیت نگاه جامعه‌شناسانه به مقوله‌های فرهنگی از جمله سینما صحبت کرد و با برشمردن قوت‌ها و ضعف‌های کتاب در بخشی از صحبت‌های خود به مسأله روش‌شناسی در مطالعات جامعه‌شناسی پرداخت. در ادامه برنامه، مسعوداطیابی درباره ارتباط بین سینما، جامعه‌و تأثیر و همچنین برداشت‌های آنها از یکدیگر سخن گفت. محمدرضا دلیر نیز هدف از تألیف این کتاب را پر کردن جای خالی مطالعات اجتماعی در حوزه سینما عنوان کرد و گفت سعی‌اش این بوده‌افق جدیدی در این نوع مطالعات بگشاید. او با اشاره به سختی‌های چنین پژوهشی گفت: علاوه برزمان سه‌ساله‌ای که صرف‌این پژوهش کردم، بخشی از تلاش‌هایم پشت سد ممیزی بود. این نویسنده در پایان کتابش را برای جمعی از مخاطبان امضا کرد.